

Συμβούλιο
της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Βρυξέλλες, 3 Μαΐου 2019
(OR. en)

8801/1/19
REV 1

SPORT 50

ΣΗΜΕΙΩΜΑ

Αποστολέας:	Γενική Γραμματεία του Συμβουλίου
Αποδέκτης:	Επιτροπή των Μονίμων Αντιπροσώπων / Συμβούλιο
Θέμα:	Αύξηση της συμμετοχής των παιδιών και των νέων στον αθλητισμό στην Ευρώπη του 21ου αιώνα - Συζήτηση προσανατολισμού

Κατόπιν διαβούλευσης με την Ομάδα «Αθλητισμός», η Προεδρία συνέταξε το συνημμένο έγγραφο προβληματισμού, το οποίο υποβάλλεται ως βάση για τη συζήτηση προσανατολισμού που θα διεξαχθεί στο Συμβούλιο «Παιδεία, Νεολαία, Πολιτισμός και Αθλητισμός» στις 22-23 Μαΐου 2019.

**Αύξηση της συμμετοχής των παιδιών και των νέων στον αθλητισμό
στην Ευρώπη του 21ου αιώνα**

Η ενασχόληση με τον αθλητισμό προσφέρει ευρύ φάσμα αποδεδειγμένων οφελών τόσο σε ατομικό όσο και σε κοινωνικό επίπεδο. Ωστόσο, τα στατιστικά στοιχεία δείχνουν ότι, αν και η κατάσταση διαφέρει μεταξύ των κρατών μελών, κατά μέσον όρο **το ενδιαφέρον για την ενασχόληση με τον αθλητισμό ακολουθεί φθίνουσα πορεία στην ΕΕ**. Σχεδόν το ένα τέταρτο όλων των νέων Ευρωπαίων (ηλικίας 15-24 ετών) δεν συμμετέχει καθόλου σε δραστηριότητες αθλητισμού ή σωματικής άσκησης. Τα επίπεδα μη συμμετοχής αυξήθηκαν μάλιστα κατά 7 ποσοστιαίες μονάδες από το 2009 έως το 2017¹. Το γεγονός ότι τα παιδιά και οι νέοι δεν ασχολούνται ενεργά με τον αθλητισμό οφείλεται σε ποικίλους παράγοντες. Στο παρόν έγγραφο επιχειρείται να διερευνηθούν ορισμένοι από αυτούς με σκοπό, μεταξύ άλλων, την κατανόηση του τρόπου με τον οποίο οι τρέχουσες τάσεις ενδέχεται να επηρεάσουν τη συμμετοχή στον αθλητισμό κατά τον 21ο αιώνα.

Κατ' αρχάς, ο **ανταγωνισμός στην «αγορά ψυχαγωγικών δραστηριοτήτων»** για τον επηρεασμό του τρόπου με τον οποίο τα παιδιά και οι νέοι περνούν τον ελεύθερο χρόνο τους μπορεί να είναι έντονος, ιδίως αν ληφθεί υπόψη η δυναμική προσπάθεια του τομέα της ψυχαγωγίας και ιδίως του ψηφιακού τμήματός του. Χάρη στην πρόοδο της τεχνολογίας που έχει επιτρέψει την ενισχυμένη συνδεσιμότητα σε ευρυζωνικές ταχύτητες, η ελκυστικότητα της οικιακής ψυχαγωγίας (π.χ. ηλεκτρονικά παιχνίδια, παρακολούθηση και/ή διάδραση με οπτικοακουστικό περιεχόμενο) έχει αυξηθεί και αναμένεται να καταστεί ακόμη μεγαλύτερη στο μέλλον². Η τεχνολογία μπορεί επίσης να δημιουργήσει νέες επιλογές ψυχαγωγίας για τα παιδιά και τους νέους (π.χ. παρακολούθηση αθλητικών θεαμάτων) και να ενισχύσει την εμπειρία τους σε σχέση με ήδη υπάρχουσες επιλογές, όπως συμβαίνει και με διάφορες μορφές πολιτιστικής συμμετοχής (π.χ. κινηματογράφος, ζωντανά θεάματα, πολιτιστικοί χώροι) που είναι δημοφιλείς στους νέους της ΕΕ³.

¹ Ειδικό Ευρωβάρόμετρο για τον αθλητισμό και τη σωματική δραστηριότητα 334 (2010) και 472 (2018).

² López Sintas, J., Rojas de Francisco, L., & García Álvarez, E. (2017). Home-based digital leisure: Doing the same leisure activities, but digital [Οικιακή ψηφιακή ψυχαγωγία: Ενασχόληση με τις ίδιες ψυχαγωγικές δραστηριότητες αλλά σε ψηφιακό περιβάλλον]. Cogent Social Sciences, <http://dx.doi.org/10.1080/23311886.2017.1309741>

³ Eurostat (2017), Στατιστικά στοιχεία για τον πολιτισμό – πολιτιστική συμμετοχή ανά κοινωνικοοικονομικό υπόβαθρο.

Αντίθετα, **ο αθλητισμός εξακολουθεί να προσφέρει μια «αναλογική» εμπειρία**, η ελκυστικότητα της οποίας εξαρτάται από τη διαθεσιμότητα, την προσβασιμότητα και την ποιότητα των αθλητικών εγκαταστάσεων και από την κοινωνική επαφή με τους συναθλητές και το σχετικό αθλητικό προσωπικό. Οι τεχνολογίες επαυξημένης πραγματικότητας έχουν ενδεχομένως τη δυνατότητα να δημιουργήσουν νέα αθλήματα που θα περιλαμβάνουν και μια συνιστώσα σωματικής δραστηριότητας στο μέλλον, αλλά, προς το παρόν, η επιρροή τους δεν μπορεί να χαρακτηριστεί παρά αμελητέα. Ως εκ τούτου, παρότι οι διαφοροποιημένες ψυχαγωγικές δραστηριότητες διαδραματίζουν θετικό ρόλο στην προσωπική ανάπτυξη των παιδιών και των νέων, υπάρχει κίνδυνος ο αθλητισμός να έχει λιγότερες ευκαιρίες να συνεισφέρει σε αυτήν κατά τον 21ο αιώνα.

Ταυτόχρονα, το **κόστος που συνεπάγεται η ενασχόληση με τον αθλητισμό** αποτελεί παράγοντα καθοριστικής σημασίας για τα επίπεδα συμμετοχής στον αθλητισμό, ανεξάρτητα από την ηλικία. Ο βαθμός στον οποίο οι αθλητικοί σύλλογοι πρέπει να ζητούν εισφορές από τα μέλη τους για την υποστήριξη των καθημερινών τους δραστηριοτήτων ή ακόμη και των επενδύσεών τους, αντί να μπορούν να έχουν πρόσβαση σε δημόσιους πόρους ή να εξασφαλίζουν ιδιωτικές χορηγίες, μπορεί να επηρεάσει την προτίμηση ενός ατόμου για τον αθλητισμό έναντι άλλων ψυχαγωγικών δραστηριοτήτων. Το ίδιο ισχύει και για τα μη οργανωμένα αθλητικά πλαίσια, όπου το κόστος αποτελεί σημαντικό παράγοντα, καθώς συνήθως καλύπτεται εξ ολοκλήρου από το ίδιο το άτομο.

Όσον αφορά τα «οικονομικά του αθλητισμού», πρέπει επίσης να ληφθεί υπόψη ο αντίκτυπος της αυξανόμενης **εμπορευματοποίησης του αθλητισμού**⁴. Από τη μια πλευρά, ο πρωταθλητισμός καλύπτεται εκτενώς από τα μέσα ενημέρωσης. Πέρα από τη δημιουργία εισοδήματος, η κάλυψη αυτή μπορεί επίσης να εμπνεύσει τους ανθρώπους και ιδίως τα παιδιά να ασχοληθούν με ένα άθλημα. Από την άλλη πλευρά, εάν δοθεί υπερβολική έμφαση στις εμπορικές πτυχές, ορισμένες αθλητικές οργανώσεις ενδέχεται να στραφούν περισσότερο προς την επικερδή αξιοποίηση των νέων ταλέντων για τα ανώτερα επίπεδα και να ασχοληθούν λιγότερο με το να επιτρέψουν στον αθλητισμό να επιτελέσει τον κοινωνικό και εκπαιδευτικό του ρόλο⁵.

Οι μηχανισμοί οικονομικής αλληλεγγύης μεταξύ του πρωταθλητισμού και του μαζικού λαϊκού αθλητισμού είναι ένας τρόπος να ενισχυθεί η ικανότητα του δεύτερου να προωθεί την ενεργό συμμετοχή στον αθλητισμό. Σε κάθε περίπτωση, δεδομένων των τρεχουσών εξελισσόμενων τάσεων, πρέπει να αναλυθεί η ανάγκη να εναρμονιστούν στο μέλλον οι στόχοι του πρωταθλητισμού και του μαζικού λαϊκού αθλητισμού στο πλαίσιο της αντιμετώπισης της πτωτικής πορείας των επιπέδων συμμετοχής στον αθλητισμό.

⁴ Ανερχόμενη στα 91 δισ. δολάρια το 2017, «η παγκόσμια αγορά αθλητικών εκδηλώσεων αναμένεται να αυξηθεί με σύνθετο ετήσιο ρυθμό 3,6 % την περίοδο 2017-2021». UNCTAD (2018), Competition issues in the sale of audiovisual rights for major sporting events [Θέματα ανταγωνισμού στην πώληση οπτικοακουστικών δικαιωμάτων για μεγάλες αθλητικές εκδηλώσεις], διαθέσιμο στη διεύθυνση: <https://bit.ly/2PoJysq>

⁵ Συνθήκη για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, άρθρο 165 παράγραφος 1.

Ένα άλλο ζήτημα που πρέπει να εξεταστεί στο πλαίσιο του παρόντος προβληματισμού σχετίζεται με *τη στάση και το προφίλ που έχουν οι σημερινές γενιές παιδιών και νέων* και, πιο συγκεκριμένα, τι τους παρακινεί να ασχοληθούν με ένα άθλημα. Οι ποιοτικές έρευνες δείχνουν ότι τα παιδιά και οι έφηβοι ενδιαφέρονται για τα αθλήματα επειδή διευκολύνουν την κοινωνική επαφή και υποστήριξη, βοηθούν στη διαχείριση του βάρους και πάνω απ' όλα αποτελούν πηγή χαράς, ιδίως όταν δεν υπάρχει μεγάλη πίεση ανταγωνισμού και νίκης⁶.

Επιπλέον, παρότι είναι βέβαιο ότι χρειάζεται περαιτέρω κοινωνιολογική έρευνα, υπάρχουν ορισμένες αναφορές ότι οι νέες γενιές τείνουν να παρακολουθούν όχι μόνο καθιερωμένα αθλήματα αλλά και αναδυόμενα⁷. Σε αυτό το πλαίσιο, είναι σημαντικό να κατανοηθεί ο βαθμός στον οποίο η ευρωπαϊκή εσωτερική αθλητική αγορά είναι πραγματικά ανοικτή σε νέους αθλητικούς παράγοντες, προκειμένου να αυξηθούν οι διαθέσιμες ευκαιρίες να πειστούν οι μελλοντικές γενιές νέων να είναι πιο δραστήριες.

Ασφαλώς, σημαντικό μέρος του προβληματισμού θα πρέπει επίσης να αφιερωθεί στους δημογραφικούς τομείς που έχουν παραδοσιακά κακές επιδόσεις όσον αφορά τη συμμετοχή στον αθλητισμό —ξεχωρίζουν εδώ *τα κορίτσια και οι νέες γυναίκες*, καθώς και *τα άτομα με αναπηρία*. Η ανάληψη δράσης σε επίπεδο ΕΕ και κρατών μελών επικεντρωμένης σε αυτές τις ομάδες θα μπορούσε να οδηγήσει σε πιο ενεργές μελλοντικές γενιές νέων Ευρωπαίων.

⁶ Allender, S. κ.ά. (2006), Understanding participation in sport and physical activity among children and adults: a review of qualitative studies [Κατανόηση της συμμετοχής παιδιών και ενηλίκων σε αθλητικές και σωματικές δραστηριότητες: επισκόπηση ποιοτικών μελετών]. Health Education Research, τόμος 21, αριθ. 6, σ. 826-835

⁷ Changing the game: How gen Z is redefining sports, consumption & sponsorship [Αλλαγή του παιχνιδιού: Πώς η γενιά Z επαναπροσδιορίζει τον αθλητισμό, την κατανάλωση και τη χορηγία] (2018). Έκθεση διαθέσιμη [εδώ](#).

Οι υπουργοί παρακαλούνται να εκφράσουν τις απόψεις τους σχετικά με τα στοιχεία που εκτίθενται στο παρόν έγγραφο, προκειμένου να υποστηριχθεί η ανταλλαγή ορθών πρακτικών και δυνητικών λύσεων πολιτικής που μπορούν να συνεισφέρουν στη διάπλωση μιας ευρωπαϊκής νεολαίας που θα ενδιαφέρεται και θα ασχολείται περισσότερο με τον αθλητισμό. Για τον προσανατολισμό των συζητήσεων που θα ακολουθήσουν, διατυπώνονται οι ακόλουθες ερωτήσεις:

1. Πώς μπορούν οι δημόσιες αρχές και το αθλητικό κίνημα να συνεργαστούν σε επίπεδο ΕΕ και κρατών μελών για να ενισχύσουν τα ποσοστά συμμετοχής των παιδιών και των νέων στον αθλητισμό;
2. Ποια μέτρα μπορούν να ληφθούν σε επίπεδο ΕΕ για να ενισχυθούν οι δεσμοί μεταξύ του πρωταθλητισμού και του μαζικού λαϊκού αθλητισμού, προκειμένου να υποστηριχθεί καλύτερα ο κοινωνικός και εκπαιδευτικός ρόλος του αθλητισμού;